

Naturskyddsföreningen i Kungälv
c/o Stig Johannesson 076 3464515
Munkegärdegatan 355
442 41 Kungälv
kungälv@naturskyddsföreningen.se

Vänersborgs tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
mmd.vanersborg@dom.se

Bemötande

Naturskyddsföreningen bemöter i det följande

Del 1 Sökandens bemötande av Naturskyddsföreningens yttrande i samrådet redovisad på s 35-36 i Miljöprövningsdelegationens beslut 2023-11-29, ärendebeteckning 551-4116-2023.

Del 2 Skrivelse till Vänersborgs tingsrätt, Mark och miljödomstolen från Schakt i Väst med benämningen Bemötande Mål nr M 5591-23; Schakt i Väst Aktiebolag.

Bakgrund

Naturskyddsföreningen har överklagat Miljöprövningsdelegationens beslut, daterat 2023-11-29 med ärendebeteckning 551-4116-2023 och rubrik *Tillstånd till deponi för inert avfall m.m. på fastigheterna Lunna 1:2 och Släbo 1:2 i Kungälvs kommun.*

Naturskyddsföreningen yttrade sig även i samrådet 2022-03-08.

I beslutet från Miljöprövningsdelegationen bemöts vårt yttrande av Sökande dvs Schakt i Väst

I skrivelse från Schakt i Väst daterad 2024-10-24 bemöter Bolaget vår Överklagan.

I det följande bemöter vi de framförda argumenten.

Naturskyddsföreningen i Kungälv (fortsättningsvis Naturskyddsföreningen) anser att Länsstyrelsens/Miljöprövningsdelegationens beslut 2023-11-29 att ge tillstånd till deponin **skall upphävas**. Vi överklagade beslutet i vår skrivelse daterad 2024-01-03.

Naturskyddsföreningen är en partipolitiskt och religiöst obunden, ideell förening för naturskydd, naturvård och miljövård. Vi arbetar *för* naturen, värnar naturen och vi för *naturens talan*.

Vi har i inlämnade skrivelser tydligt motiverat vårt ställningstagande: *Naturskyddsföreningen är helt emot placering av en deponi i Kode och vi yrkar att Mark och miljödomstolen skall avslå ansökan.*

Följande text från vår överklagan betonar vårt ställningstagande:

Vi anser att en deponi med verksamhet i Lunna nära Kode *inte* är förenlig med hållbarhetsmål, miljö och natur, klimatmål, biologisk mångfald och inte heller med hänsyn till försiktighetsprincipen. De risker vi ser med ökade transporter, utsläpp av klimatgaser, potentiella föroreningar till vattendrag och mark och andra störningar som vi har lyft fram i våra skrivelser har inte beaktats på seriöst sätt enligt vår bedömning.

Att byggavfall är ofarligt anser vi vara en felbedömning. Den senaste miljöskandalen i Mellansverige med stora läckage av tungmetaller är ett tydligt exempel. Istället skall betong krossas och åter in i cirkulation, asfalt bli ny beläggning osv. På så sätt minskar behovet av deponier. Området vid Lunna är en högpunkt i terrängen och de argument vi tidigare framfört i våra skrivelser mot placeringen är fortfarande bärkraftiga.

De synpunkter vi framför i inlämnade skrivelser har inte bemötts och inte heller tillräckligt beaktats.

Naturskyddsföreningens skrivelser:

2022-03-08 Skrivelse till Enrecon: *Synpunkter avseende Samrådsunderlag: Deponi för inert avfall Kode.*

2023-08-29 Skrivelse till Länsstyrelsen/ Miljöprövningsdelegationen

Synpunkter på Ansökan och Miljökonsekvensbeskrivningen för anläggande av deponi för inert avfall på fastigheten Lunna 1:2, Kungälv kommun

2023-10-06 Skrivelse till Länsstyrelsen *Bemötande av anläggande av deponi för inert avfall på fastigheten Lunna 1:2, Kungälv kommun.*

2024-01-03 Överklagan av *Miljöprövningsdelegationens tillstånd till deponi för inert avfall m.m. på fastigheterna Lunna 1:2 och Släbo 1:2 i Kungälv kommun.*

2024-01-19 *Komplettering av överklagande av Miljöprövningsdelegationens tillstånd till deponi för inert avfall m.m. på fastigheterna Lunna 1:2 och Släbo 1:2 i Kungälv kommun. Målnummer: M 5591-23. Dokument: Föreläggande MMD, Aktbilaga 43, DokId 642839*

Naturskyddsföreningen framhåller inledningsvis att Miljöenheten i Kungälv kommunen har avstyrkt lokaliseringen av deponin med hänvisning till "negativa effekter på människors hälsa och miljön". Det innefattar bland annat störningarna för de närboende och för Lunnevi idrottsplats. Miljöenheten nämner också risker när så stora mängder massor läggs på en höjdpunkt, t ex "risk för negativ påverkan på grund- och ytvatten".

Även Naturskyddsföreningen ställer sig negativ till placeringen och till det resonemang som förs om hur markområdet kan komma att användas när deponin tas ur bruk. Att exploatera gammal industrimark, dvs en deponi med schaktmassor som lagts på hög 15-20 år ställer mycket stora krav på massornas kvalitet över tid och kräver att området undersöks med avseende på föroreningar som kan påverka människors hälsa.

I det följande bemöter vi

Del 1 Sökandens bemötande av Naturskyddsföreningens yttrande i samrådet redovisad på s 35-36 i Miljöprövningsdelegationens beslut 2023-11-29, ärendebeteckning 551-4116-2023.

Del 2 Skrivelse till Vänersborgs tingsrätt, Mark och miljödomstolen från Schakt i Väst med benämningen Bemötande Mål nr M 5591-23; Schakt i Väst Aktiebolag.

Del 1 Sökandes bemötande i Samrådet

Sökande:

All planerad avverkning kommer att utföras utanför häckningstiden 1 april–31 juli. I stort sett alla brynzoner mot omgivande öppen mark kommer att bevaras med föreslagen utformning.

Naturskyddsföreningens bemötande

Se vår redogörelse angående Artskyddsförordningen, NVI mm på s 7

Sökande:

Utgående vatten i sedimentationsdammarna kommer att provtas i den omfattning som redogörs för i ansökan och fastslås i tillstånd. Provtagningen kommer att omfatta kväve och fosfor. Vid urgrävning av dammarna kommer sedimentet att provtas för att säkerställa ett korrekt omhändertagande, erfarenhetsmässigt kommer sedimentet att kunna deponeras i deponin.

All asfalt som tas emot i verksamheten kommer att vara provtagen med avseende på PAH-16

Föreslagna sedimentationsdammar anläggs för att fördröja och jämna ut ökade vattenflöden inom deponi-/verksamhetsområdet.

Redogörelse för föreningens frågeställningar avseende verksamhetens inverkan på miljökvalitetsnormer för ytvatten återfinns i komplettering av ansökan daterad den 31 maj 2023.

För frågor kopplat till stabilitet och skredrisk hänvisas till reviderad geoteknisk PM.

Naturskyddsföreningens bemötande

- Flöden till Vallby å och Solbergaån påverkar vattenkvaliteten. Det saknas krav på att kontrollera hur sökta verksamheten påverkar vattenkvaliteten i bäckar och flöden som ansluter till Vallby å och Solbergaån.
- När deponin anläggs kommer skogsområden att avverkas. Samtidigt kommer stora ytor att hårdgöras. Det handlar om asfalterade vägar och mottagningsytor. Tillsammans med en ökande nederbörd kommer detta att påtagligt påverka ytvattnets volym och kvalitet från området.
- Idag finns skog och mjuka ytor med mossor och annan vegetation som tar upp vatten och bidrar till att minska vattenflöden. Detta är särskilt beaktansvärt med tanke på översvämningsrisker och skred.
- Hårdgjorda ytor är ett problem och kan leda till översvämning. Risken för skyfall ökar i ett förändrat klimat. I ett område där olika schaktmassor läggs på deponi utgör ytavrinning till vattendragen en risk både avseende översvämning och lakning i området.
- Ökande nederbörd ger stora dagvattenmängder som tar med sig lerslam och toxiner i blandat byggavfall som med stor sannolikhet hamnar i åarna. Åarna mynnar ut i Hakefjorden och ger påverkan på den marina miljön i Hakefjorden där de grunda vikarna (kilarna) är viktiga uppväxtområden för fisk

Sökande:

Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex månader efter att tillståndet har tagits i anspråk eller den senare tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer får verksamheten starta.

Naturskyddsföreningens bemötande:

- Mätningar behöver göras **innan** den sökta verksamheten påbörjas och därefter kontinuerligt för att påvisa eventuella förändringar i bäckarna.

Naturskyddsföreningen hänvisar nedan till ansökan för att förtydliga vårt ställningstagande avseende vattenkvalitet.

9.2.1. Vallby å

Vallby å uppnår ej god kemisk ytvattenstatus vilket baseras på de prioriterade ämnena bromerade difenyletrar (PBDE) och kvicksilver

9.2.2. Solbergaån

Solbergaån uppnår ej god kemisk ytvattenstatus vilket baseras på de prioriterade ämnena bromerade difenyletrar (PBDE) och kvicksilver.

Eftersom det inte bedömts som rimligt att lösa vattenförekomstens problem med övergödning till 2015 har det meddelats ett undantag i form av tidsfrist och MKN för ekologisk status är därför fastställd till god ekologisk status 2033.

Naturskyddsföreningens bemötande:

- Vi vidhåller att placeringen är olämplig. Platsen är illa vald på en höjdpunkt i terrängen där dagvatten måste släppas vid nederbördstoppar.
- Placeringen av en deponi i Lunna **kommer inte att bidra till förbättrad vattenkvalitet** i Vallby å och Solbergaån. Vi anser tvärtom att deponin kommer att medföra uppenbar risk för försämring av vattenkvaliteten.
- Vi saknar relevant information och fakta om hur MKN skall kunna klaras till 2033 och därefter bibehållas, när man samtidigt ger tillstånd för att ta emot omkring 1 500 000 m³ massor på anläggningen under en tidsperiod av 15–20 år. EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) syftar till ett långsiktigt och hållbart utnyttjande av våra vattenresurser och har som målsättning att alla vatten ska ha god status och att vattenkvaliteten inte får försämrats.
- Nederbördsmängder kommer med stor sannolikhet att öka på grund av klimatförändringar. Redan i dagsläget förekommer tidvis mycket kraftiga regn som medför markant ökande vattenflöden till Vallby å och Solbergaån då infiltrationen i mark minskas pga att skog ersatts av hårdgjorda ytor och av schaktmassor såsom lera.
- Vi saknar förslag som visar hur närsalterna skall tas omhand. Sedimenteringsdammarna lär ha en ringa förmåga att minska närsalterna. Våtmarker fungerar renande eftersom de har olika djup och en biologisk mångfald med djur och växtlighet som ingår i ekosystemet.

Del 2 *Bemötande av Skrivelse till Vänersborgs tingsrätt, Mark och miljödomstolen från Schakt i Väst*

Schakt i väst, fortsättningsvis Bolaget

4.2.1 Inställning

Bolaget motsätter sig Naturskyddsföreningens överklagan i aktbilaga 16 och 45.

Naturskyddsföreningens bemötande

Naturskyddsföreningen vidhåller att ansökan skall avslås.

4.2.2 Tillåtlighet

Bolaget:

Påverkan på **MKN för luft** har bedömts i MKB. Utredningen visar att ansökt verksamhet inte riskerar att leda till överskridande av miljö kvalitetsnormer för luft. Bedömningen är baserad på den utredning av luftkvaliteten som Kungälv kommun genomfört enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477). Kungälv kommun genomför mätningar av luftkvaliteten på Strandgatan i centrala Kungälv. Den senaste rapporten är daterad maj 2023. Mätningarna visar att halterna legat under eller strax över den *nedre utvärderingströskeln* i gaturummet vid Strandvägen (skall vara Strandgatan, min anm). Det förekommer således inget överskridande av MKN för luft idag och ansökt verksamhet kommer inte att bidra till risk för överskridande i framtiden.

Naturskyddsföreningens bemötande

- Transporter till och från deponin kommer framförallt att ske på E6 och inte genom centrala Kungälv. Strandgatan går genom Kungälv.
- Vi anser att de luftkvalitetsmätningarna som används skall gälla för E6. I vår överklagan hänvisar vi därför till de senaste mätningarna för E6. Luftkvalitetsmätning Kungälv 2015-2016, Rapport 162

Vi hänvisar till nedanstående utdrag ur Rapport 162:

Miljöförvaltningen i Göteborgs Stad har mätt luftkvaliteten i Kungälv från och med november 2015 till och med april 2016. Halterna av kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM₁₀) mättes i korsningen mellan Kungälvleden (E6) och Kongahällagatan, i ett område där det finns planer på att bygga bland annat ett resecentrum, parkområden, bostäder, samt handel- och serviceverksamheter. I Kungälv är den dominerande utsläppskällan trafiken på E6:an, vilket är en källa som också orsakar överskridanden i Göteborg. Eftersom Luftvårdsprogrammet redan mäter kontinuerligt i Göteborg ställs därmed inga formella krav på att Kungälv också ska mäta kontinuerligt. Det är dock viktigt att de stundtals höga NO₂-halterna uppmärksammas och följs upp, med tanke på de stora förändringar som planeras i området. Kvävedioxidhalten är hög, särskilt i samband med rusningstrafik. För timme riskerar miljö kvalitetsnormen att överskridas. Utvärderingströsklarna och miljö kvalitetsmålet Frisk luft överskreds under mätningarna. För dygn överskreds både miljö kvalitetsnormen och utvärderingströsklarna under mätperioden. För år klaras troligtvis miljö kvalitetsnormen, men risken för att utvärderingströsklarna och miljö kvalitetsmålet Frisk luft överskrids är stor.

Naturskyddsföreningens kommentar: Planerna är genomförda och har medfört stora förändringar i området. Trafiken har ökat i hög grad och nya mätningar behövs för att kunna bedöma risker för överskridanden.

Beräkning av fordonsrörelser

Bolaget:

Det kan även noteras att Naturskyddsföreningen blandar olika begrepp i sin beräkning (ton och kubikmeter, begreppet årsmedeldygnstrafik (ÅDT) samt vardagsdygnstrafik (VADT)).

Naturskyddsföreningens bemötande

Bolaget vill deponera 1,6 miljoner m³ (1 600 000 m³) inert avfall. Detta motsvarar 2,9–3,2 miljoner ton (2 900 000–3 200 000 ton). Bolaget vill dessutom bearbeta cirka 50 000 ton icke-farligt avfall/år. Verksamheten ska pågå 15–20 år. Verksamhetsområdet i sin helhet är ca 38 ha och den del som avses till deponi är ca 14 ha.

Utdrag ur ansökan: "Verksamheten kommer att ge upphov till i snitt 27 fordonsrörelser som årsmedeldygnstrafik jämfört med nuvarande trafik på E6 som uppgår till 2 300 fordonsrörelser, varav 150 stycken utgörs av tung trafik.

Bolaget kommer att ansöka om att få deponera maximalt 300 000 ton per år. Bolaget kommer dock även yrka på att tillsynsmyndigheten under enstaka år ska kunna bevilja undantag från denna maximala volym. En mängd massor om maximalt 50 000 ton per år bestående av sten, betong, tegel och dylikt planeras också att mekaniskt bearbetas på anläggningen".

Vår beräkning bygger på 300 000 ton + 50 000 ton = 350 000 ton. Varje bil kan transportera 20 ton = 17 500 transporter. Beräknat på 50 veckor med 5 dagar i veckan innebär 70 lastbilstransporter per dygn till deponin och 70 returtransporter sammantaget 140 fordonsrörelser per dygn.

Miljömål

Bolaget:

Vad gäller påverkan på **miljömål** kan det konstateras att Bolaget och Naturskyddsföreningen har olika uppfattning om hur målen ska bedömas och utvärderas. Vad som framförts är inte skäl för att inte tillåta ansökt verksamhet.

Naturskyddsföreningens bemötande

För att miljömålen skall uppnås krävs att många arbetar tillsammans, visar engagemang och tar ansvar; riksdag, regering, myndigheter, länsstyrelser, kommuner, företag, frivilliga organisationer och privatpersoner. Detta är grunden i Agenda 2030 med de globala, regionala och lokala målen och delmålen. En deponi är en verksamhet som i allra högsta grad inverkar på miljön. Att bedöma riskerna i förhållande till miljömålen är, anser vi, mycket relevant när en ansökan som denna hanteras. Det är i varje beslut med koppling till miljö som miljömålen skall användas för att få en reell betydelse. Vi förstår att Bolaget väljer en annan strategi för att nå egna mål. ([Information om Miljömål till Näringslivet](#))

Masshantering och avfall

I detta sammanhang ser vi anledning att lyfta fram begreppet Industriell symbios dvs att avfall som skapas i en verksamhet blir resurs i en annan verksamhet. Detta är en av flera lösningar på hållbarhetsutmaningarna och ett sätt att nå klimatmålen. Vi hänvisar till [Sveriges strategi för cirkulär ekonomi](#). I detta sammanhang är avfallshierarkin central, [MB 15 kap 10 §](#). Vi hänvisar också till en dom i Mark- och miljödomstolen 14 maj 2021, mål nr M 11887-19.

Naturvårdsverket refererar till denna i rapporten [Tolkning av centrala begrepp](#). Domstolens resonemang utifrån kretsloppsperspektivet är i detta sammanhang, enligt Naturvårdsverket, intressant att lyfta fram. Möjligheten att nyttja massor i stället för att deponera dem, även om det inte är uppenbart att massorna ersätter ett annat material, är ett viktigt tydliggörande. Det kan enligt Naturvårdsverkets bedömning anses innebära att man efter denna dom kan se fler åtgärder, där gränsdragningen tidigare varit svår, som återvinning och inte bortskaffande. Naturskyddsföreningen har även tagit del av *Att göra mer med mindre- Nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program 2018–2024* Reviderad 2020 Förlängd till den 31 oktober 2024, [Naturvårdsverkets rapport 7132](#).

Artskyddsförordningen

Bolaget:

Ansökt verksamhet är förenlig med **artskyddsförordningen**. // Föreslagna försiktighetsmått, inklusive reduktion av deponiområdet, innebär att planerad verksamhet är förenlig med artskyddsförordningen och att ingen skyddad art påverkas i så mån att artens bevarandestatus påverkas negativt.

Naturskyddsföreningens bemötande

Vi har tagit del av NVI Kode från 2021-07-25 samt Komplettering av NVI i Kode från 2023-04-26. I den senare på s 12 redovisas 10 identifierade Livsmiljöer för kräddjur. På s 16-18 redovisas Bedömning av påverkan på fåglar. Risk för negativ påverkan föreligger vid störning, t ex buller, haibtatsförstöring, födoval och födosök. I NVI 2023 redovisas förekomst av spillkråka och hur livsmiljön påverkas negativt när skogen i området måste avverkas. Det resonemang som förs om betydelsen av störningar för fåglarna kan jämföras med en dom i Mark- och miljööverdomstolen M 13672-19 där 4 § Artskyddsförordningen nämns. Domen gäller väg 940 på Onsalahalvön. "Även om det föreligger oklarheter angående hackspettarnas känslighet för buller finns det skäl att anta att ljudet från vägen i viss utstäckning kommer att försämra funktionaliteten hos viloplats och fortplantningsområden i närområdet. Denna försämring kommer att vara ihållande och permanent". Det poängteras att det är de sammanlagda effekterna på berörda områden som ska bedömas. Vi ser detta som en tydlig parallell till anläggande och verksamhet i en deponi i Lunna och menar att detta skall beaktas.

För Naturskyddsföreningen i Kungälv

Stig Johannesson